

Yüzey Yapı Değişiklikleri ile Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Becerileri Arasındaki İlişki Üzerine Bir İnceleme*

İrem BAYRAKTAR**

Erhan DURUKAN***

Öz

Bu çalışmanın amacı, yüzey yapı değişikliğine uğramış bilgilendirici ve hikâye edici metinler ile okuduğunu anlama becerisi açısından düşük, orta ve yüksek seviye olarak gruplandırılan 7. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda, Türkçe ders kitaplarında bulunan biri bilgilendirici biri hikâye edici türde olmak üzere iki metin üzerinde yapılan yüzey yapı değişiklikleri ile öğrenci seviye gruplarında okuduğunu anlama becerileri arasındaki ilişki tespit edilmiştir. Araştırma, nicel ve nitel verilerin bir arada toplandığı karma yöntem niteliği taşımaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu Samsun ili Atakum ve İlkadım ilçesinde bulunan Millî Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarında 7. sınıfta öğrenim gören 525 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın nicel verileri SPSS 21 programında frekans, yüzde, ANOVA, Friedman Testi analizleriyle; nitel verileri ise içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Araştırma sonunda, yüzey yapı değişiklikleri ile öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri arasında anlamlı bir ilişki olduğu; öğrencilerin metinler üzerinde yapılan yüzey yapı değişikliklerine karşı olumlu görüş belirttikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Metin Dil Bilim, Yüzey Yapı, Okuduğunu Anlama, Anlam Kurma.

An Investigation on the Effects of Surface Structure Changes on Students' Reading Comprehension

Abstract

The aim of the study is to determine the relationship between the informative and narrative texts exposed surface structure and the reading comprehension skills of 7th grade students assigned as low, medium and high levels. For this purpose, two texts from Turkish textbooks including an informative and a narrative text were selected and the changes in surface structure as well as their effects on the reading comprehension in the different student level groups were determined. The research is based on a mixed method and makes use of both quantitative and qualitative data. The study group consists of 525 students attending the 7th grade in state schools affiliated to the Ministry of National Education located in the districts Atakum and İlkadım in Samsun. The quantitative data was analysed with the SPSS 21 program using frequency, percentage, ANOVA and the Friedman Test; qualitative data was evaluated by content analysis. The study found that there is a significant correlation between the changes in the surface structure and students' reading comprehension. Students responded positively to the surface structure changes in texts.

Keywords: Text Linguistics, Surface Structure, Reading Comprehension, Construction of Meaning.

* Bu makale, "Yüzey Yapı Değişiklikleri ile Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Becerileri Arasındaki İlişki Üzerine Bir İnceleme" adlı doktora tezinden üretilmiştir.

**Dr. Öğr. Üyesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Samsun, urhanirem@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3789-6731

***Doç. Dr., Trabzon Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Trabzon, erhandurukan@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9600-3190

Giriş

İnsanın hayatına anlam verme ve kendisini ifade etme yollarının en önemli iki aracı anlama ve anlatma becerileridir. Bu becerilerin iyi olması ise ana diline hâkim olmak ile ilgilidir. İnsan hayatını çepeçevre saran ana dili, anlama ve anlatma imkânlarının geliştirilebilir olmasından dolayı öğrenme ve öğretme sürecinde büyük önem taşımaktadır.

Bu nedenle okullarda yapılan dil eğitiminin temel amacı insanların düşünce ve iletişim becerilerini geliştirmektir. Bir yönüyle anlatma bir yönüyle de anlama becerilerinin temel amaç olduğu dil becerisinin öğretiminde anlatma ile ilgili etkinlikler konuşma ve yazma gücünü; anlama ile ilgili etkinlikler ise okuma ve dinleme gücünü geliştirmeye yöneliktir (Kavcar, 1996; Özdemir, 2018).

Ana dili öğretiminin amaçları incelendiğinde insan hayatına birçok yönden fayda sağladığı görülmektedir. Bu nedenle ana dili derslerinin önemi bir kat daha artmaktadır. Ancak Türkiye’de ilkököl yıllarından yükseköğretim yıllarının sonlarına kadar ana dili olarak Türkçe eğitimi yapılıyor olsa da ana dili kullanımlarında sorunlar yaşandığı anlaşılmaktadır. Aynı zamanda öğrencilerin Türkçeyi yazılı ve sözlü olarak onlardan istenilen ölçüde etkili bir şekilde kullanmadığı görülmektedir (Alyılmaz, 2010).

Bu sorunların ortaya çıkmasının en önemli sebeplerinden biri de anlama becerisinin geliştirilmesinde büyük payı olan okuma becerisine gerekli özenin gösterilmemesidir. Okullarda yapılan eğitim-öğretim sürecinde öğrenmenin gerçekleşmesi için büyük ölçüde dil ile ilgili kaynakların kullanıldığı görülmektedir. Bu kaynakların en önemlilerden biri okuma becerisidir. Yalnızca Türkçe derslerinde değil, diğer derslerde de etkili bir okuma becerisinin gerektiği düşünülür. Bu nedenle, okuma konusunda sıkıntı yaşayan bir öğrencinin derslerinde başarılı olması beklenmemelidir (Demirel, 1996). Okuma becerisinin geliştirilmesi ile yalnızca öğrencinin derslerinde başarılı olması sağlanmaz. Okuma, aynı zamanda bireyin ruhsal ve düşünsel dünyasını da geliştiren bir etkinliktir. Bu nedenle insanın tüm hayatı boyunca okuma etkinliği yoluyla gerek akademik hayatına gerekse bireysel ve sosyal hayatına katkı sağlaması beklenir. Anlama becerisinin geliştirilmesinde okuma konusuna verilen önem de buradan kaynaklanmaktadır.

Bu nedenle ders kitaplarına seçilecek olan metinlerin -okuru aynı zamanda çocuk olan- öğrencilerin ilgisini çekebilecek, yazın dünyasını tanıyabilecek, kişilik ve ruh gelişimlerine katkı sağlayabilecek mahiyette olması önem taşımaktadır. Aynı zamanda bu metinlerin öğrencilerin seviyelerine uygun olması da beklenir. Öğrenciler seviyelerinin ne çok altında ne de çok üstünde metinlerle karşılaşmalıdır.

Şüphesiz, öğrencilerin söz varlığını geliştirmek, yeni kavramları tanıtmak amacıyla metinlerde anlamı bilinmeyen sözcüklere yer verilmesi gerekir. Ancak, okunabilirliği zor olan ya da çok fazla anlamı bilinmeyen sözcüğe yer verilmesi, okumaya karşı olumsuz bir tavrın ortaya çıkmasına neden olacağından metin seviyelerinin öğrenci seviyelerine göre düzenlenmesini gerekli kılmaktadır. Ana dili eğitimi aynı zamanda öğrencilerde rasyonel düşünce ile sezgisel düşünceyi oluşturmayı amaç edinmektedir. Çünkü ana dili eğitimi sözcüklerin yüzey yapı anlamlarının gizlediği derin anlamın öğrencilere kavratılmasına çok fazla yardımcı olur (Marshall, 1974).

Bir metnin derin yapı ve yüzey yapı unsurları ile çağrışımlar o metnin anlamını oluşturur. Sözcük, sözcük öbekleri ve cümle öbeklerinin ötesinde çağrışımlarla kurulmuş olan yorum zinciri mevcuttur. Bu sistemin dengeli bir dağılımı ile metnin çözümlemesi tam ve doğru olarak yapılabilir. Bir metnin kuruluşunda derin yapı ve yüzey yapı bağlantılarını tamamlayan anlam bağlantıları, metnin bir bütün olarak algılanmasını sağlamaktadır. Metnin doğru anlaşılması ve sağlam metinler kurulması, bu ilişkilerin iyi bilinmesiyle daha kolay bir biçimde gerçekleştirilebilir (Karpuz ve Akçataş, 2001). Bu nedenle okullarda yapılacak olan okuma alıştırmalarının ve etkinliklerinin öğrencilerin metni oluşturan anlam bağlantılarını kavramalarını geliştirecek şekilde planlanması gerekmektedir.

Metinlerden anlam kurma, okuma esnasında metnin yüzey yapısından derin yapısına doğru meydana gelmektedir. Metin okunurken görsel işlemlerin başlamasıyla birlikte harfler sese dönüştürülmektedir. Bu seslerin meydana getirdiği işitme imgeleri aracılığıyla derin yapıda bulunan anlam zincirine ulaşılmaktadır. Okuma eğitiminde, anlamın yüzey yapıdan derin yapıya taşınma sürecinin bilinmesinde ve bu süreci etkileyen unsurların öğrenilmesinde fayda görülmektedir. “Kelime tanıma, kelime ayırt etme, edinilmiş bilgi, ön bilgi, bürün olguları, akıcılık, önvarsayım, sezdirim, alıcı

kelime hazinesi, tutarlılık, bağdaşıklık ve noktalama işaretleri” gibi kavramların okuma becerisinin geliştirilmesine etki ettikleri görülmektedir (Onan, 2015). Bu nedenle, okuma becerisinin geliştirilmesi için okullarda yapılacak eğitimde bu kavramların içerdiği noktalara dikkat edilmesinde fayda görülmektedir.

Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda ders kitaplarına seçilecek metinler için birtakım ölçütler getirilmiştir. 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda geçen “Seçilen metinler ikincil aktarımlar yerine yazarın eserinden alınmalıdır” ifadesi ile metinler üzerinde herhangi bir düzeltme yapılamayacağı vurgulanmıştır. Bu ilke geçmiş yıllarda uygulanmadığı için ders kitaplarında düzenlenmiş, sadeleştirilmiş, kısaltılmış metinler yer almıştır. Ancak metinler üzerinde yapılacak düzenleme çalışmalarında standart ölçütler sağlanmamıştır. Bu durum, öğrenci seviyeleri arasında bulunan farklılıklar nedeniyle metin düzenleme çalışmalarına ihtiyaç olduğu hâlde nitelikli düzenlemelerin yapılamamasına sebebiyet vermektedir.

2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda metin düzenlemesine çok kısıtlı bir şekilde imkân tanınmıştır. Ancak bu durum metinlerin öğrenci seviyelerine göre düzenlenmesinin önünde bir engel oluşturmaktadır. Ders kitaplarına seçilecek metinlerin bir ölçüde öğrenci seviyesine göre düzenlenmesi gerekmektedir. Bunun nedeni okuma sırasında kimi öğrenci daha az şeye ihtiyaç duyarken kimi öğrenci daha fazla şeye ihtiyaç duyabilir (Johnson, 2017). Dolayısıyla öğrencilere seviyelerine göre düzenlenmemiş metinleri okutmaya çalışmak, bu ihtiyaçların karşılanmasına bir engel oluşturarak başarısızlığa neden olabilir.

Okuma ve anlama öğretimine ilişkin yapılan araştırmalar, son yıllarda yazılı bir metni anlama becerisinin gelişimini etkileyen faktörler üzerinde durmaktadır. Bu araştırmalarda, okuduğunu doğru bir şekilde anlama becerisinin göstergesi olarak, okurun metinle ilgili sorulara cevap verme, metinde verilen görüşleri kendi ifadeleriyle dile getirme gibi işlemlere işaret edildiği görülmektedir (Demirel, 1996).

Türkçe derslerinin de odak noktasını oluşturan metinler, metinlerden anlam kurma, metin türleri ve metinlerin niteliği gibi konular, ders kitaplarının önemli bir materyal olarak kullanılması ile daha önemli bir hâle gelmiştir. Metin merkezli öğretimin yapılmasının bir sonucu olarak öğretmenler, öğrencilerinin okuma, anlama ve yorumlama becerilerini de değerlendirmek zorunda kalmışlardır. Bu durumda da, doğru ve etkili bir şekilde okuma, anlam kurma, çıkarım ve yorum yapabilme yeteneği günümüz dil ve zihin çalışmalarının konusu hâline gelmiştir (Bayraktar ve Durukan, 2016). Bu nedenle son yıllarda önemi gittikçe artan okuma becerisi ile metinlerin alımlanması arasındaki ilişkinin incelendiği görülmektedir.

Gerek Türkçe derslerinde gerekse diğer derslerde en fazla kullanılan ders materyali olması sebebiyle ders kitaplarında yer alan metinler üzerinde birçok çalışma yapıldığı görülmektedir. Ancak metinler üzerinde yapılan değişiklikler ile öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri arasında nasıl bir ilişki olduğu üzerinde uygulamalı bir çalışma yapılmaması önemli bir eksikliklerdir.

Bu nedenle ilgili literatürde metinler üzerinde yapılan değişiklikler ile öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri arasında nasıl bir ilişki olduğunu ortaya koyan çalışmaların eksikliği, araştırmanın gerekçesini oluşturmaktadır. Ders kitaplarına seçilen metinlerin öğrencilerin anlam kurmalarına yardımcı olacak mahiyette düzenlenmesi gerektiği fikrinden hareketle bu çalışmanın ilgili literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmanın amacı, yüzey yapı değişikliğine uğramış bilgilendirici ve hikâye edici metinler ile düşük, orta ve yüksek seviye olarak gruplandırılan 7. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerileri arasındaki ilişkinin belirlenmesidir. Bu doğrultuda “Yüzey yapısı değiştirilmiş metinler ile öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri arasındaki ilişki ne düzeydedir?” probleminde yola çıkarak aşağıda sıralanan alt problemlere cevap aranması amaçlanmıştır:

1. Özgün metinleri okuyan öğrenciler ile yüzey yapısı değiştirilmiş metinleri okuyan öğrenci gruplarının okuduğunu anlama başarı puanları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

1.1. Yüzey yapısı değiştirilmiş metinler ile “düşük” seviyeli öğrenci gruplarının okuduğunu anlaması arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.2. Yüzey yapısı değiştirilmiş metinler ile “orta” seviyeli öğrenci gruplarının okuduğunu anlaması arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

- 1.3. Yüzey yapısı değiştirilmiş metinler ile “yüksek” seviyeli öğrenci gruplarının okuduğunu anlaması arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Metinler üzerinde yapılan yüzey yapı değişimleri ile ilgili olarak öğrenci görüşleri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, karma yöntem deseni kullanılmıştır. Karma yöntemli desen, bir çalışmada nitel ve nicel araştırmaların ve bu araştırmalardan elde edilen verilerin birleştirilmesini ya da bütünleştirilmesini gerektiren bir yöntemdir. Karma yöntemler alanında sosyal bilimlerde başlıca yakınsayan desen, açıklayıcı sıralı desen ve keşfedici sıralı desen modellerinin kullanıldığı görülmektedir (Creswell, 2016).

Bu araştırmada veriler, nicel ve nitel veri toplama teknikleri ile toplanmıştır. Araştırmada öğrencilerin okuduğunu anlama genel başarı düzeylerini, metinlerin okunabilirlik seviyelerini, öğrencilerin metinlerden okuduğunu anlama başarı düzeylerini ve okumaya olan tutumlarını tespit etmek için nicel veriler; metinler üzerinde yapılan değişimler için öğrenci görüşlerini tespit etmek için nitel veriler kullanılmıştır.

Araştırmada nicel ve nitel verilerin birlikte toplanmasının nedeni, her iki veri tabanından elde edilen bulguların karşılaştırılarak birbirlerini doğrulayıp doğrulamadığını belirlemek ve araştırma probleminin tam olarak anlaşılmasını sağlamaktır. Araştırmanın nicel verileri *Okuduğunu Anlama Başarı Testi*, *Ateşman Okunabilirlik Formülü*, *Akşamla Gelen Metni Okuduğunu Anlama Soruları*, *Tac Mahal Metni Okuduğunu Anlama Soruları* ve *Okuma Tutum Ölçeği* ile; araştırmanın nitel verileri ise *Metinler Üzerinde Yapılan Değişimler İçin Öğrenci Görüşme Formu* ile toplanmıştır. Araştırmanın nicel ve nitel verileri, araştırma sürecinde birlikte toplanmıştır.

Araştırma Grubu

Araştırma grubunu Samsun ili Atakum ve İlkadım ilçesinde bulunan Millî Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarında 7. sınıfta öğrenim gören 525 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma grubu, kolay ulaşılabılır örnekleme yöntemiyle seçilmiştir.

Araştırma grubunda bulunan öğrenciler arasında seviye gruplarını oluşturmak amacıyla 40 soruluk *Okuduğunu Anlama Başarı Testi*'nin pilot uygulaması 4 farklı okulda 132 7. sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Bu pilot uygulama sonunda soruların madde güçlük analizi hesaplanmıştır. Aynı zamanda bu test için uygulamanın yapıldığı okullarda görev yapan Türkçe öğretmenleri ve akademisyenlerden uzman görüşü alınarak *Okuduğunu Anlama Başarı Testi*'ne 19 soruluk son hâli verilmiştir.

Daha sonra 5 farklı okulda öğrenim gören 525 öğrenci *Okuma Tutum Ölçeği* ve *Okuduğunu Anlama Başarı Testi*'ni yanıtlamışlardır. *Okuma Tutum Ölçeği* ve *Okuduğunu Anlama Başarı Testi*'nden elde edilen sonuçlara göre öğrenciler başarı seviyelerine göre düşük, orta ve yüksek olarak gruplara ayrılmıştır. Bu gruplar da kendi içinde başarı puanlarına göre “Düşük 1, Düşük 2, Düşük 3; Orta 1, Orta 2, Orta 3; Yüksek 1, Yüksek 2, Yüksek 3” olmak üzere birbirine denk gruplara ayrılmışlardır.

Veri Toplama Araçları

Yüzey Yapısı Değiştirilen Metinler

Yüzey yapısı değiştirilmiş metinler ile öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Türkçe ders kitaplarından biri bilgilendirici biri hikâye edici olmak üzere iki metin seçilmiştir. Bu araştırma, Samsun iline bağlı ortaokullarda okuyan 7. sınıf öğrencileri ile yürütüldüğünden bu ilde okutulan Türkçe ders kitapları, öğrencilerin metinlerle daha önce karşılaşma ihtimali göz önünde bulundurularak metin seçiminde kapsam dışı bırakılmıştır. Bu nedenle Samsun ilinde okutulmayan Türkçe ders kitaplarında bulunan bilgilendirici ve hikâye edici metinler bir havuzda toplanmıştır. Bu metinler için uzman görüşü alınarak araştırmada kullanılan metinler seçilmiştir.

Bilgilendirici türde Tac Mahal; hikâye edici türde ise Akşamla Gelen metni seçilmiştir. Tac Mahal, 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabı'nda (Evren Yayıncılık, 2015-2016); Akşamla Gelen metni ise 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı'nda (Öğün Yayınları, 2015-2016) yer almaktadır.

Tac Mahal ve Akşamla Gelen metinleri üzerinde yüzeY yapı değişimleri araştırmacı tarafından yapılmıştır. Bu değişimler Faigley ve Witte (1981)'nin ortaya koyduğu metin revizyonu taksonomisi dikkate alınarak yapılmıştır. Bu taksonomiye göre anlamı koruyan yüzeY yapı değişimleri ekleme, çıkarma, değiştirme, yer değiştirme, bölme ve birleştirme işlemlerinden oluşmaktadır. Akşamla Gelen ve Tac Mahal metinleri araştırmacı tarafından bu işlemlere tabi tutularak metinlerin seviyelendirme çalışmaları yapılmıştır. Metinlerin özgün hâlleri "zor" seviye; değişim yapıldıktan sonra elde edilen hâlleri ise "orta" ve "kolay" seviye olarak belirlenmiştir. Böylelikle her iki metin türü için kolay, orta ve zor seviye olmak üzere üç metin elde edilmiştir.

Akşamla Gelen ve Tac Mahal metinlerinin okunabilirlik düzeylerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından Okunabilirlik Formülü kullanılarak sonuçlar hesaplanmıştır. *Metin Üzerinde Yapılan Değişimler İçin Öğrenci Görüşme Formu* uygulamaların yapıldığı farklı okullarda araştırmacı tarafından; *Okuduğunu Anlama Başarı Testi*, *Akşamla Gelen Metni Okuduğunu Anlama Soruları*, *Tac Mahal Metni Okuduğunu Anlama Soruları* ve *Okuma Tutum Ölçeği* ise uygulamaların yapıldığı farklı okullarda görev yapan Türkçe öğretmenleri tarafından toplanmıştır.

Okuma Tutum Ölçeği

Araştırmada öğrencilerin okumaya karşı olan tutumlarını belirlemek amacıyla Sallabaş (2008) tarafından geliştirilen *Okuma Tutum Ölçeği* kullanılmıştır.

Ölçek 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçekteki maddeler "Kesinlikle Katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Kararsızım", "Katılıyorum" ve "Kesinlikle Katılıyorum" şeklinde puanlanmakta olup olumlu maddeler 1-2-3-4-5, olumsuz maddeler ise 5-4-3-2-1 olmak üzere beşli likert tipinde derecelendirilmiştir. Likert tipi ölçeklerin güvenilirliğini ölçmek için kullanılan Cronbach Alfa katsayısı, *Okuma Tutum Ölçeği*'nin iç tutarlılığını belirlemek için hesaplanmıştır. Okuma Tutum Ölçeği'nin maddelerine ilişkin Cronbach Alfa katsayısı $\alpha = 0.86$ olarak bulunmuştur (Sallabaş, 2008).

Okuduğunu Anlama Başarı Testi

Öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini ölçmek üzere *Okuduğunu Anlama Başarı Testi* kullanılmıştır. Bu test, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından geçmiş yıllarda hazırlanan Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı (1998-2008), 7. Sınıf Değerlendirme Sınavı ve kazanım kavrama testlerinin sözcükte anlam, cümlede anlam, paragrafta anlam konularından seçilen 40 sorudan oluşmaktadır. Bu sorular pilot uygulama için düzenlenmiştir.

Okuduğunu Anlama Başarı Testi'nin 40 sorudan oluşan hâli pilot olarak 132 7. sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Uygulama esnasında Türkçe öğretmenlerinin sorular ile ilgili görüşleri alınmıştır. Aynı zamanda akademisyenlerden de bu sorular ile ilgili görüşler alınmıştır. Alınan bu görüşler doğrultusunda sorulardan birinin hatalı olması nedeni ile bu soru testten çıkarılmıştır. Bu uygulama sonunda soruların madde güçlük endeksleri hesaplanmıştır.

Bir test maddesinin güçlüğü (p), testin uygulandığı grupta o maddeye doğru cevap veren öğrencilerin yüzdesidir. Madde güçlüğü, bir maddeye doğru cevaplayan öğrencilerin sayısının toplam öğrenci sayısına bölünmesiyle hesaplanır. Bir maddenin güçlük endeksi (p), 0.00 ile +1.00 arasında değişir. Hiçbir öğrencinin cevaplayamadığı bir maddenin güçlük derecesi 0.00; bütün öğrencilerin cevapladığı bir maddenin güçlük derecesi ise +1.00'dır (Tekin, 1984).

Bu doğrultuda madde güçlük endeksi 0,30'un altında ve 0,80'in üzerinde olan sorular testten çıkarılmıştır. Testte yer alan soruların konu dağılımları eşit olarak dağıtılmıştır. Bu işlemlerin ardından *Okuduğunu Anlama Başarı Testi*'nde 19 soru kalmıştır. Bu soru sayısı 7. sınıf öğrencilerinin girdikleri merkezi sınavlarda sorulan soru sayısına yakın olduğu için yeterli görülmektedir.

Metinler Üzerinde Yapılan Değişimler İçin Öğrenci Görüşme Formu

Araştırmada öğrencilerin metinler üzerinde yapılan değişimler hakkında görüşlerini tespit etmek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan *Metinler Üzerinde Yapılan Değişimler İçin Öğrenci Görüşme Formu* kullanılmıştır.

Görüşme formu, araştırmacının önceden belirlediği sorular hakkında ayrıntılı bilgi alma amacıyla hazırlanan ve araştırma problemi ile ilgili tüm boyutların ve soruların kapsanmasını güvence altına almak için geliştirilmiş bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Metinler Üzerinde Yapılan Değişimler İçin Öğrenci Görüşme Formu'nda öğrencilere, Tac Mahal ve Akşamla Gelen metinlerinin yüzey yapıları değişmeden önceki özgün hâlleri ile yüzey yapısı değiştirilmiş hâlleri sunularak hangisini tercih ettikleri ve nedeni sorulmuştur. Öğrenciler daha iyi anladıklarını düşündükleri seçenekleri işaretleyip bu seçenekleri tercih etme nedenlerini yazmışlardır.

Bu yönüyle araştırmada kullanılan görüşme formu "yarı yapılandırılmış görüşme formu"dur. Bu görüşme formu hem sabit seçenekli hem de ilgili alanda derinlemesine gidebilmeyi sağlayabilir. Bu nedenle, bu tür görüşme formları, analizlerin kolaylığı, görüşülenlere kendini ifade etme imkânı ve gerektiğinde derinlemesine bilgi sağlama gibi avantajlara sahiptir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012).

Okunabilirlik Formülü

Araştırmada kullanılan metinlerin okunabilirlik düzeylerinin belirlenmesi amacıyla Flesch tarafından geliştirilen ve Ateşman (1997) tarafından Türkçeye uyarlanan *Okunabilirlik Formülü* kullanılmıştır. Metinlerin okunabilirlik düzeyleri aşağıdaki formüle göre hesaplanmıştır:

$$\text{Okunabilirlik Sayısı} = 198,825 - 40,175 \cdot x_1 - 2,610 \cdot x_2$$

x_1 = Hece olarak ortalama kelime uzunluğu

x_2 = Kelime olarak ortalama cümle uzunluğu

Metinlerin okunabilirlik düzeyleri hesaplanırken metinlerin 100 kelimelik kesitleri alınmıştır. Ortalama kelime uzunluğunu hesaplamak için heceler; ortalama cümle uzunluğunu hesaplamak için kelimeler sayılmıştır. Ancak 100 kelime sonunda son cümle tamamlanmamışsa toplam cümle sayısını elde etmek için yüz kelimedeki sayılan cümlelerin kelime sayısı o cümlelerin toplam kelime sayısına bölünmüştür. Metinlerin okunabilirliği hesaplandıktan sonra metinler, Ateşman'ın Türkçe metinler için ortaya koyduğu okunabilirlik sınıflandırmasına göre düzenlenmiştir.

Akşamla Gelen ve Tac Mahal Metni Okuduğunu Anlama Soruları

Akşamla Gelen ve Tac Mahal Metni Okuduğunu Anlama Soruları öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini farklı türden ölçen sorulardan meydana gelmiştir. Metni anlama soruları açık uçlu 3 soru, çoktan seçmeli 5 soru, doğru/yanlış 5 soru, eşleştirme 1 soru, boşluk doldurma 1 sorudan oluşmaktadır. Sorular Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın okuma ve anlama kazanımları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Sorular hazırlandıktan sonra 3 farklı okulda görev yapan Türkçe öğretmenleri ve akademisyenler tarafından uzman görüşü alınarak soruların son hâli verilmiştir.

Akşamla Gelen ve Tac Mahal Metni Okuduğunu Anlama Soruları'nin puanlama anahtarı; açık uçlu sorular 45 puan, çoktan seçmeli sorular 25 puan, doğru/yanlış sorusu 10 puan, eşleştirme sorusu 10 puan, boşluk doldurma sorusu 10 puan şeklindedir. Öğrencilerin verdikleri cevaplar bu puanlama anahtarına göre hesaplanmıştır. Açık uçlu sorular, metni özetleme, metne uygun başlık koyma ve metne ait iki adet soru oluşturma; çoktan seçmeli sorular, anlatım biçimi, metnin konusu, sözcükte anlam, metnin türü, nesnel/öznel yargı; doğru/yanlış soruları, düşünceyi geliştirme yolları, kişileştirme, söz sanatları, gerçek/gerçek dışı unsurlar, yansıma sözcükler; eşleştirme sorusu metnin zaman akışı içerisinde olayların gerçekleşme sırasını yazma ve boşluk doldurma sorusu metnin anahtar sözcüklerini bulma sorularından oluşmaktadır.

Akşamla Gelen Metni Okuduğunu Anlama Soruları ve Tac Mahal Metni Okuduğunu Anlama Soruları birbirine denk soru gruplarından oluşmaktadır. Bunun nedeni, iki veri toplama aracından elde edilen verilerin sorulan sorulara bağlı olarak değişme faktörünü ortadan kaldırmaktır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada ilk olarak öğrencilere bilgilendirici ve hikâye edici metinler verilerek bu metinlerde anlamını bilmedikleri kelimeleri tespit etmeleri istenmiştir. Bu uygulama 5 farklı okulda öğrenim gören toplam 100 7. sınıf öğrencisi ile yürütülmüştür. Öğrenciler metinlerde anlamını bilmedikleri kelimeleri işaretlemişlerdir. Daha sonra öğrencilerin tespit ettikleri bilinmeyen kelimeler araştırmacı tarafından frekans analizi ile hesaplanmıştır. Böylelikle metinlerin yüzeY yapıları değiştirilirken öğrencilerin bilmedikleri kelimelerin göz önünde bulundurulması sağlanmıştır.

Tac Mahal metni en fazla bilinmeyen 10 kelime içerisinde beyit ve özel isimler olduğu için onların yerine anlamı bilinmeyen diğer sözcükler tespit edilmiştir.

Öğrencilerin metinde bilinmeyen sözcükleri tespit ettikleri uygulamadan sonra metinlerin kelime düzeyinde değişimleri yapılmıştır. Kelime düzeyinde yapılan değişimler için kelimelerin yalnızca eş anlamlı ya da Türkçe Sözlük'te yer alan birincil karşılıkları kullanılmamıştır. Kelimeler, cümle bağlamından hareketle o kelimenin ait olduğu anlamsal alandan seçilen kelimelerle değiştirilmiştir. Bu işlem yapıldıktan sonra 42 7. sınıf öğrencisinden tekrar anlamını bilmedikleri kelimeleri işaretlemeleri istenmiştir. Bu uygulamanın amacı araştırmacının metnin kelime düzeyinde değiştirdiği kelimeleri öğrencilerin bilip bilmeme durumlarını tespit etmektir. Yapılan bu çalışma sonucunda, araştırmacının bilinmeyen kelimeler yerine değiştirdiği kelimelerin öğrenciler tarafından anlamı bilinmeyen kelimeler için işaretlenmemiş olduğudur. Böylelikle öğrencilerin anlamını bilmedikleri kelimelerin anlamını bildikleri kelimelerle değiştirildiğinin güvenilirliği sağlanmıştır.

Araştırmacı tarafından daha sonra Akşamlı Gelen ve Tac Mahal metinlerinin diğer yüzeY yapı değişimleri yapılmıştır. Bu değişimler Faigley ve Witte (1981)'nin ortaya koyduğu metin revizyonu taksonomisi dikkate alınarak yapılmıştır. Bu taksonomiye göre anlamı koruyan yüzeY yapı değişimleri ekleme, çıkarma, değiştirme, yer değiştirme, bölme ve birleştirme işlemlerinden oluşmaktadır. Akşamlı Gelen ve Tac Mahal metinleri araştırmacı tarafından bu işlemlere tabi tutularak metinlerin seviyelendirme çalışmaları yapılmıştır. Bu işlemlerin belirli oranlarda gerçekleşmesiyle kolay, orta ve zor metinlerin elde edilmesi sağlanmıştır.

Bu işlemler sonucunda elde edilen metinlerin okunabilirlik düzeyleri Ateşman (1997) tarafından Türkçeye uyarlanan *Okunabilirlik Formülü* ile hesaplanmıştır. Böylece metin seviyelendirmesinde metinlerin okunabilirlik düzeyleri de dikkate alınarak güvenilir sonuçlara ulaşmak hedeflenmiştir.

Araştırmacı tarafından yapılan yüzeY yapı değişimlerinin her bir işlemi (ekleme, çıkarma, değiştirme, yer değiştirme, bölme, birleştirme), *Metin Üzerinde Yapılan Değişimler İçin Öğrenci Görüşme Formu* ile 2 farklı okulda 40 ila 50 öğrenci tarafından değerlendirilmiştir. Öğrencilere metinlerde bulunan cümlelerin özgün ve değiştirilmiş hâlleri sunularak daha anlamlı olanı işaretlemeleri ve nedenini yazmaları istenmiştir. Böylelikle yüzeY yapı değişim işlemlerinin öğrenciler tarafından nasıl anlamlandırıldığı tespit edilmiştir.

Öğrenci seviye gruplarını oluşturmak amacıyla 40 soruluk *Okuduğunu Anlama Başarı Testi'* nin pilot uygulaması 4 farklı okulda 132 7. sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Bu pilot uygulama sonunda soruların madde güçlük analizi hesaplanmıştır. Aynı zamanda bu test için uygulamanın yapıldığı okullarda görev yapan Türkçe öğretmenleri ve akademisyenlerden uzman görüşü alınarak *Okuduğunu Anlama Başarı Testi'* ne 19 soruluk son hâli verilmiştir.

Daha sonra 5 farklı okulda öğrenim gören 525 öğrenci *Okuma Tutum Ölçeği* ve *Okuduğunu Anlama Başarı Testi'* ni yanıtlamışlardır. *Okuma Tutum Ölçeği* ve *Okuduğunu Anlama Başarı Testi'*nden elde edilen sonuçlara göre öğrenciler başarı seviyelerine göre düşük, orta ve yüksek olarak gruplara ayrılmıştır. Bu gruplar da kendi içinde başarı puanlarına göre "Düşük 1, Düşük 2, Düşük 3; Orta 1, Orta 2, Orta 3; Yüksek 1, Yüksek 2, Yüksek 3" olmak üzere birbirine denk gruplara ayrılmışlardır. Metin seviyeleri ve öğrenci grupları belirlendikten sonra yüzeY yapısı değiştirilmiş bilgilendirici (Tac Mahal) ve hikâye edici (Akşamlı Gelen) metinler öğrenci gruplarına dağıtılmıştır. YüzeY yapısı değiştirilmemiş metnin özgün hâli zor metin, yüzeY yapısı belirli ölçülerde değiştirilmiş metinler ise orta ve kolay metin olarak belirlenmiştir. Zor metinleri "Düşük 1, Orta 1 ve Yüksek 1" grubundaki öğrenciler; orta metinleri "Düşük 2, Orta 2, Yüksek 2" grubundaki öğrenciler; kolay metinleri "Düşük 3, Orta 3, Yüksek 3" grubundaki öğrenciler okumuşlardır.

Öğrenciler daha sonra Akşamla Gelen metnini okuduktan sonra *Akşamla Gelen Metni Okuduğunu Anlama Soruları*'na; Tac Mahal metnini okuduktan sonra *Tac Mahal Metni Okuduğunu Anlama Soruları*'na cevap vermişlerdir. Veri toplama süreci sonunda elde edilen veriler daha sonra analize tabi tutulmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırma verileri hem nicel hem nitel veri toplama teknikleri ile toplanmıştır. Araştırmanın nicel verileri *Okuduğunu Anlama Başarı Testi*, *Ateşman Okunabilirlik Formülü*, *Akşamla Gelen Metni Okuduğunu Anlama Soruları*, *Tac Mahal Metni Okuduğunu Anlama Soruları* ve *Okuma Tutum Ölçeği* ile; nitel verileri ise *Metinler Üzerinde Yapılan Değişimler İçin Öğrenci Görüşme Formu* ile toplanmıştır.

Metinlerin okunabilirlik düzeyleri *Ateşman Okunabilirlik Formülü*'ne göre hesaplanmıştır. *Okunabilirlik Formülü*'nden elde edilen hesaplamalar ve sınıflandırmaya göre metinlerin ders kitabında yer alan hâllerinin okunabilirlik düzeyleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 1.

Ateşman Okunabilirlik Formülü'ne Göre Metinlerin Okunabilirlik Düzeyleri

Metinler	Okunabilirlik Sayısı	Okunabilirlik Düzeyi
Akşamla Gelen	41,98	Zor
Tac Mahal	48,25	Zor

Yüze yapı değiştirilen metinlerin okunabilirlik düzeyleri *Okunabilirlik Formülü* ile tekrar hesaplanmıştır. Böylece metin seviyelendirmesinde metinlerin okunabilirlik düzeyleri de dikkate alınarak güvenilir sonuçlara ulaşmak hedeflenmiştir. Buna göre metinlerin seviyelendirildikten sonra okunabilirlik düzeyleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 2.

Seviyelendirilmiş Metinlerin Okunabilirlik Düzeyleri

Metinler	Okunabilirlik Sayısı	Okunabilirlik Düzeyi
Akşamla Gelen Kolay	57,83	Orta
Akşamla Gelen Orta	53,12	Orta
Tac Mahal Kolay	64,19	Orta
Tac Mahal Orta	58,06	Orta

Metinlerin yüze yapı değişiklikleri yapıldıktan sonra *Okunabilirlik Formülü*'nden elde edilen hesaplamalara göre “zor” okunabilirlik düzeyinden “orta” okunabilirlik düzeyine ulaşıldığı görülmektedir.

Öğrenci seviye gruplarını elde etmek için 525 öğrencinin *Okuma Tutum Ölçeği* ile *Okuduğunu Anlama Başarı Testi*'nden aldıkları puanların ortalaması hesaplanmıştır. Bu hesaplamalar sonucunda en yüksek ortalamaya sahip öğrenciden başlamak üzere en düşük ortalamaya sahip öğrenciler sıralanmıştır. Buna göre *Okuma Tutum Ölçeği* ile *Okuduğunu Anlama Başarı Testi*'nden alınan en yüksek ortalamaya sahip öğrencinin ortalama puanı 51; en düşük ortalamaya sahip öğrencinin ortalaması ise 26,5'tir. Bu sonuca göre yüksek seviyeli gruplar 51 ile 45,5; orta seviyeli gruplar 41,5 ile 40; düşük seviyeli gruplar 37 ile 26,5 ortalamaya sahip 60'şar öğrenciden oluşmaktadır. Her gruba seçilen 60 öğrencinin ortalama puanları dikkate alınarak 20'şer kişilik birbirine denk gruplar oluşturulmuştur. Düşük seviyeli gruplar kendi içinde D1-D2-D3; orta seviyeli gruplar O1-O2-O3; yüksek seviyeli gruplar Y1-Y2-Y3 olarak gruplandırılmıştır. Grupların cinsiyet ve ortalama puan dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 3.

Tac Mahal ve Akşamla Gelen Metinlerini Okuyan Düşük-Orta-Yüksek Seviye Öğrenci Gruplarının Cinsiyet ve Ortalama Puan Dağılımı

Gruplar	$\bar{X}$	K	Cinsiyet	
			E	
D1	33,95	10	10	
D2	34,00	11	9	
D3	34,12	9	11	
O1	40,55	11	9	
O2	40,55	12	8	
O3	40,55	10	10	
Y1	47,10	12	8	
Y2	47,07	11	9	
Y3	47,02	11	9	

Metinler Üzerinde Yapılan Değişimler İçin Öğrenci Görüşme Formu'nda öğrencilerin metinlerin değişimlerine yönelik sorulara verdikleri cevaplar üzerinde içerik analizi yöntemi uygulanmıştır. İçerik analizi yoluyla veriler, tanımlanmaya ve verilerin içinde saklı olabilecek gerçekler ortaya çıkarılmaya çalışılmaktadır. İçerik analizi, birbirine benzeyen verileri belirli kavram ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir şekilde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Metinler Üzerinde Yapılan Değişimler İçin Öğrenci Görüşme Formu'nda ilk olarak veriler kodlanarak kategoriler belirlenmiştir. Kodların ve kategorilerin belirlenmesinden sonra elde edilen bulgular düzenlenerek değerlendirilmiştir.

Gruplar arasında başarı açısından farkı ortaya koyan istatistiksel yöntemlere karar vermek için SPSS 21 programında verilerin dağılımının normalliği incelenmiştir. Her bir gruptaki kişi sayısı 50'den küçük olduğu için normallik varsayımının testinde Shapiro-Wilk testi kullanılmıştır. Bu test ile hesaplanan p değerinin ,05'ten büyük olması durumunda verilerin normal dağılımdan aşırı sapma göstermediği, küçük olması durumunda ise normal dağılım varsayımını karşılamadığı sonucuna ulaşılır (Büyüköztürk, 2013).

Verilerin normal dağılımı parametrik istatistiksel işlemleri; verilerin çarpık dağılımı ise parametrik olmayan istatistiksel işlemleri gerekli kılar (Büyüköztürk, 2013). Bu nedenle araştırmada normal dağılan veriler için ANOVA; normal dağılmayan veriler için Friedman testi kullanılmıştır. Düşük, orta ve yüksek seviyeli grupların Akşamla Gelen ve *Tac Mahal Metni Okuduğunu Anlama Soruları'na* verdiği cevaplardan elde edilen puanların normalliğine ilişkin test sonuçları aşağıdaki tablolarda sunulmuştur:

Tablo 4.

Düşük Seviyeli Grupların Akşamla Gelen ve Tac Mahal Metni Okuduğunu Anlama Sorularından Elde Edilen Puanların Normalliğine İlişkin Test Sonuçları

	İstatistik	Shapiro-Wilk	
		Sd	p
Düşük grup 1			
Akşamla Gelen	,964	20	,632
Tac Mahal	,946	20	,306
Düşük grup 2			
Akşamla Gelen	,931	20	,165
Tac Mahal	,892	20	,029
Düşük grup 3			

Akşamla Gelen	,968	20	,721
Tac Mahal	,979	20	,917

Düşük seviyeli grupların her üçü için de *Akşamla Gelen Okuduğunu Anlama Soruları*'ndan elde edilen puanlar normal dağılmaktadır (d1 için $p = ,632$; d2 için $p = ,165$ ve d3 için $p = ,721$) ve varyanslar homojendir ($F = ,806$; $p = ,452$). Varsayımların sağlanması ile bu üç grubun karşılaştırılmasında parametrik istatistiklerden varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

Düşük seviyeli gruplar için *Tac Mahal Metni Okuduğunu Anlama Soruları*'ndan elde edilen puanlar incelendiğinde puanların iki grupta normal dağıldığı fakat bir grupta normal dağılım göstermediği saptanmıştır (d1 için $p = ,306$; d2 için $p = ,029$ ve d3 için $p = ,917$). Normallik varsayımının bütün gruplar için sağlanamaması nedeniyle bu üç grubun karşılaştırılmasında nonparametrik istatistiklerden Friedman testi kullanılmıştır.

Tablo 5.

Orta Seviyeli Grupların Akşamla Gelen ve Tac Mahal Metni Okuduğunu Anlama Sorularından Elde Edilen Verilerin Normalliğine İlişkin Test Sonuçları

	İstatistik	Shapiro-Wilk	
		sd	p
Orta grup 1			
Akşamla Gelen	,841	20	,004
Tac Mahal	,982	20	,952
Orta grup 2			
Akşamla Gelen	,926	20	,128
Tac Mahal	,910	20	,063
Orta grup 3			
Akşamla Gelen	,917	20	,087
Tac Mahal	,918	20	,091

Orta seviyeli gruplar için *Akşamla Gelen Metni Okuduğunu Anlama Soruları*'ndan elde edilen puanlar incelendiğinde puanların iki grupta normal dağıldığı fakat bir grupta normal dağılım göstermediği saptanmıştır (o1 için $p = ,004$; o2 için $p = ,128$ ve o3 için $p = ,087$). Normallik varsayımının bütün gruplar için sağlanamaması nedeniyle bu üç grubun karşılaştırılmasında nonparametrik istatistiklerden Friedman testi kullanılmıştır.

Orta seviyeli grupların her üçü için de *Tac Mahal Metni Okuduğunu Anlama Soruları*'ndan elde edilen puanlar normal dağılmaktadır (o1 için $p = ,952$; o2 için $p = ,063$ ve o3 için $p = ,091$) ve varyanslar homojendir ($F = ,353$; $p = ,704$). Varsayımların sağlanması ile bu üç grubun karşılaştırılmasında parametrik istatistiklerden varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

Tablo 6.

Yüksek Seviyeli Grupların Akşamla Gelen ve Tac Mahal Metni Okuduğunu Anlama Sorularından Elde Edilen Verilerin Normalliğine İlişkin Test Sonuçları

	İstatistik	Shapiro-Wilk	
		sd	P
Yüksek grup 1			
Akşamla Gelen	,947	20	,325
Tac Mahal	,875	20	,015
Yüksek grup 2			
Akşamla Gelen	,913	20	,073
Tac Mahal	,895	20	,033
Yüksek grup 3			
Akşamla Gelen	,948	20	,343

Tac Mahal	,901	20	,043
-----------	------	----	------

Yüksek seviyeli grupların her üçü için de *Akşamla Gelen Okuduğunu Anlama Soruları*'ndan elde edilen puanlar normal dağılmaktadır (y1 için $p = ,325$; y2 için $p = ,073$ ve y3 için $p = ,343$) ve varyanslar homojendir ($F = 3,108$; $p = ,052$). Varsayımların sağlanması ile bu üç grubun karşılaştırılmasında parametrik istatistiklerden varyans analizi ANOVA kullanılmıştır.

Yüksek seviyeli gruplar için *Tac Mahal Metni Okuduğunu Anlama Soruları*'ndan elde edilen puanlar incelendiğinde puanların her üç grupta normal dağılım göstermediği saptanmıştır (y1 için $p = ,015$; y2 için $p = ,033$ ve y3 için $p = ,043$). Normallik varsayımının bütün gruplar için sağlanamaması nedeniyle bu üç grubun karşılaştırılmasında nonparametrik istatistiklerden Friedman testi kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmanın Nicel Verilerinden Elde Edilen Bulgular

Yüzey Yapısı Değiştirilmiş Metinler ile "Düşük" Seviyeli Öğrenci Gruplarının Okuduğunu Anlamaları Arasındaki İlişkiyle İlgili Bulgular

Düşük seviyeli grupların her üçü için de *Akşamla Gelen Okuduğunu Anlama Soruları*'ndan elde edilen normallik varsayımlarının sağlanması ile bu üç grubun karşılaştırılmasında parametrik istatistiklerden varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

Hikâye edici türde olan Akşamla Gelen metninin yüzey yapısı değiştirilmiş zor, orta ve kolay hâli ile "düşük" seviyeli öğrenci gruplarının (D1-D2-D3) okuduğunu anlamaları arasındaki ilişki Tablo 7 ve 8'de verilmiştir:

Tablo 1.

Akşamla Gelen Metninin Düşük 1-2-3 Grubu İçin Betimsel İstatistikleri

Metinler	N	$\bar{X}$	SS
Zor metin	20	9,40	4,10
Orta metin	20	12,00	4,60
Kolay metin	20	12,90	4,01
Toplam	60	11,43	4,43

Tablo 2.

Akşamla Gelen Metninin Düşük Seviyeli Gruplar İçin ANOVA Sonuçları

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	132,133	2	66,06		
Gruplarıçi	1028,600	57	18,04	3,66	,032
Toplam	1160,733	59			

Tablo 7 ve 8 incelendiğinde Akşamla Gelen metninin "Düşük 1-2-3" grubu için varyans analizi sonuçlarına göre bu üç puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($F(2, 57) = 3,66$, $p = ,032$). Farkın hangi gruplardan kaynaklandığına ilişkin yapılan ikili karşılaştırmalar, düşük grubun zor metinden elde ettikleri puanların ($\bar{X} = 9,4$), kolay metinden elde ettikleri puanlardan ($\bar{X} = 12,9$) anlamlı olarak daha düşük olduğunu göstermektedir.

Araştırmadan elde edilen bu bulgu, yüzey yapısı değiştirilmiş hikâye edici türde olan metinlerin, "düşük" okuma seviyesine sahip öğrencilerde metnin zor olan özgün hâline göre daha anlaşılır olduğunu göstermektedir.

Yüzey yapısı değiştirilmiş metinler ile "düşük" seviyeli öğrenci gruplarının (D1-D2-D3) okuduğunu anlamaları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla *Tac Mahal Okuduğunu Anlama Soruları*'ndan elde edilen normallik varsayımının bütün gruplar için sağlanamaması nedeniyle bu üç grubun karşılaştırılmasında nonparametrik istatistiklerden Friedman testi kullanılmıştır.

Bilgilendirici türde olan Tac Mahal metninin yüzey yapısı değiştirilmiş zor, orta ve kolay hâli ile “düşük” seviyeli öğrenci gruplarının (D1-D2-D3) okuduğunu anlamaları arasındaki ilişki Tablo 9’da verilmiştir:

Tablo 3.

Tac Mahal Metninin Düşük Seviyeli Gruplar İçin Friedman Testi Sonuçları

Metinler	n	Sıra ort.	Sd	χ^2	p
Zor metin	20	1,45	2		
Orta metin	20	2,25		9,973	,007
Kolay metin	20	2,30			
Toplam	60				

Tablo 9 incelendiğinde düşük seviyeli gruplar için Tac Mahal metninin zor, orta ve kolay değişimi ile elde edilen puanlar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir ($\chi^2(sd=2, n=20)=9,973, p = ,007$). Farkın hangi gruplardan kaynaklandığına ilişkin yapılan ikili karşılaştırmalar, zor metinden elde edilen puanlara ilişkin sıra ortalamalarının (sıra ort.: 1,45), kolay metinden elde edilen puanlardan (sıra ort.: 2,30) anlamlı olarak daha düşük olduğunu göstermektedir.

Araştırmadan elde edilen bu bulgu, yüzey yapısı değiştirilmiş bilgilendirici türde olan metinlerin, “düşük” okuma seviyesine sahip öğrencilerde metnin zor olan özgün hâline göre daha anlaşılır olduğunu göstermektedir.

Yüzey Yapısı Değiştirilmiş Metinler ile “Orta” Seviyeli Öğrenci Gruplarının Okuduğunu Anlamaları Arasındaki İlişkiyle İlgili Bulgular

Yüzey yapısı değiştirilmiş metinler ile “orta” seviyeli öğrenci gruplarının (D1-D2-D3) okuduğunu anlamaları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla *Akşamla Gelen Okuduğunu Anlama Soruları*’ndan elde edilen normallik varsayımının bütün gruplar için sağlanamaması nedeniyle bu üç grubun karşılaştırılmasında nonparametrik istatistiklerden Friedman testi kullanılmıştır.

Hikâye edici türde olan Akşamla Gelen metninin yüzey yapısı değiştirilmiş zor, orta ve kolay hâli ile “orta” seviyeli öğrenci gruplarının (O1-O2-O3) okuduğunu anlamaları arasındaki ilişki Tablo 10’da verilmiştir:

Tablo 10.

Akşamla Gelen Metninin Orta Seviyeli Gruplar İçin Friedman Testi Sonuçları

Metinler	n	Sıra ort.	Sd	χ^2	p
Zor metin	20	1,50	2		
Orta metin	20	1,98		10,658	,005
Kolay metin	20	2,53			
Toplam	60				

Tablo 10’a göre orta seviyeli gruplar için Akşamla Gelen metninin zor, orta ve kolay değişimi ile elde edilen puanlar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir ($\chi^2(sd=2, n=20)=10,658, p = ,005$). Farkın hangi gruplardan kaynaklandığına ilişkin yapılan ikili karşılaştırmalar, zor metinden elde edilen puanlara ilişkin sıra ortalamalarının (sıra ort.: 1,50), kolay metinden elde edilen puanlardan (sıra ort.: 2,53) anlamlı olarak daha düşük olduğunu göstermektedir.

Bu bulguya göre, yüzey yapısı değiştirilmiş hikâye edici türde olan metinlerin, “orta” okuma seviyesine sahip öğrencilerde metnin zor olan özgün hâline göre daha anlaşılır olduğu görülmektedir.

Orta seviyeli grupların her üçü için de *Tac Mahal Okuduğunu Anlama Soruları*’ndan elde edilen normallik varsayımlarının sağlanması ile bu üç grubun karşılaştırılmasında parametrik istatistiklerden varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

Yüzey Yapı Değişiklikleri ile Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Becerileri Arasındaki İlişki Üzerine Bir İnceleme

Bilgilendirici türde olan Tac Mahal metninin yüzey yapısı değiştirilmiş zor, orta ve kolay hâli ile “orta” seviyeli öğrenci gruplarının (O1-O2-O3) okuduğunu anlamaları arasındaki ilişki Tablo 11 ve 12’de verilmiştir:

Tablo 4.

Tac Mahal Metninin Orta 1-2-3 Grubu İçin Betimsel İstatistikleri

Metinler	n	$\bar{X}$	SS
Zor metin	20	15,55	,79
Orta metin	20	15,75	,79
Kolay metin	20	18,75	,86
Toplam	60	16,68	,50

Tablo 5. *Tac Mahal Metninin Orta Seviyeli Gruplar İçin ANOVA Sonuçları*

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	128,533	2	64,267		
Gruplarıçi	766,450	57	13,446	4,779	,012
Toplam	894,983	59			

Tablo 11 ve 12’ye göre Tac Mahal metninin “Orta 1-2-3” grubu için varyans analizi sonuçlarına göre bu üç puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($F(2, 57) = 4,779, p = ,012$). Farkın hangi gruplardan kaynaklandığına ilişkin yapılan ikili karşılaştırmalar, düşük grubun zor metinden elde ettikleri puanların ($\bar{X} = 15,5$), kolay metinden elde ettikleri puanlardan ($\bar{X} = 18,7$) anlamlı olarak daha düşük olduğunu göstermektedir.

Bu bulguya göre, yüzey yapısı değiştirilmiş bilgilendirici türde olan metinlerin, “orta” okuma seviyesine sahip öğrencilerde metnin zor olan özgün hâline göre daha anlaşılır olduğu görülmektedir.

Yüzey Yapısı Değiştirilmiş Metinler ile “Yüksek” Seviyeli Öğrenci Gruplarının Okuduğunu Anlamaları Arasındaki İlişkiyle İlgili Bulgular

Yüksek seviyeli grupların her üçü için de *Akşamla Okuduğunu Anlama Soruları*’ndan elde edilen normallik varsayımlarının sağlanması ile bu üç grubun karşılaştırılmasında parametrik istatistiklerden varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

Hikâye edici türde olan Akşamla Gelen metninin yüzey yapısı değiştirilmiş zor, orta ve kolay hâli ile “yüksek” seviyeli öğrenci gruplarının (Y1-Y2-Y3) okuduğunu anlamaları arasındaki ilişki Tablo 13 ve 14’te verilmiştir:

Tablo 6.

Akşamla Gelen Metninin Yüksek 1-2-3 Grubu İçin Betimsel İstatistikleri

Metinler	N	$\bar{X}$	SS
Zor metin	20	20,40	4,13
Orta metin	20	21,35	5,55
Kolay metin	20	22,85	3,49
Toplam	60	21,53	4,51

Tablo 14.

Akşamla Gelen Metninin Yüksek Seviyeli Gruplar İçin ANOVA Sonuçları

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplararası	61,033	2	30,517		
Gruplarıçi	1143,900	57	20,068	1,521	,227

Toplam	1204,933	59
--------	----------	----

Tablo 13 ve 14 incelendiğinde Akşamla Gelen metnin “Yüksek 1-2-3” grubu için varyans analizi sonuçlarına göre bu üç puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir ($F(2, 57) = 1,521, p = ,227$).

Bu bulgu, yüzey yapısı değiştirilmiş hikâye edici türde olan metinlerin, “yüksek” okuma seviyesine sahip öğrencilerde metnin zor olan özgün hâline göre anlaşılabilirlik düzeyinin değişmediğini göstermektedir.

Yüzey yapısı değiştirilmiş metinler ile “yüksek” seviyeli öğrenci gruplarının (Y1-Y2-Y3) okuduğunu anlamaları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla *Tac Mahal Okuduğunu Anlama Soruları*’ndan elde edilen normallik varsayımının bütün gruplar için sağlanamaması nedeniyle bu üç grubun karşılaştırılmasında nonparametrik istatistiklerden Friedman testi kullanılmıştır.

Bilgilendirici türde olan Tac Mahal metninin yüzey yapısı değiştirilmiş zor, orta ve kolay hâli ile “yüksek” seviyeli öğrenci gruplarının (Y1-Y2-Y3) okuduğunu anlamaları arasındaki ilişki Tablo 15’te verilmiştir:

Tablo 7.

Tac Mahal Metninin Yüksek Seviyeli Gruplar İçin Fridman Testi Sonuçları

Metinler	N	Sıra ort.	Sd	χ^2	p
Zor metin	20	1,30	2		
Orta metin	20	2,15		17,38	,000
Kolay metin	20	2,55			
Toplam	60				

Tablo 15’e göre yüksek seviyeli gruplar için Tac Mahal metninin zor, orta ve kolay değişimi ile elde edilen puanlar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir ($\chi^2(sd=2, n=20) = 17,387, p = ,000$). Farkın hangi gruplardan kaynaklandığına ilişkin yapılan ikili karşılaştırmalar, zor metinden elde edilen puanlara ilişkin sıra ortalamalarının (sıra ort.: 1,30), kolay metinden elde edilen puanlardan (sıra ort.: 2,55) anlamlı olarak daha düşük olduğunu göstermektedir.

Bu bulguya göre, yüzey yapısı değiştirilmiş bilgilendirici türde olan metinlerin, “yüksek” okuma seviyesine sahip öğrencilerde metnin zor olan özgün hâline göre daha anlaşılır olduğu görülmektedir.

Araştırmanın Nitel Verilerinden Elde Edilen Bulgular

Metinler Üzerinde Yapılan Değişimler İçin Öğrenci Görüşme Formuyla Elde Edilen Bulgular

Metinler üzerinde “ekleme, çıkarma, değiştirme, yer değiştirme, bölme ve birleştirme” işlemleri yapılmıştır. Araştırmanın bu bölümünde *Metinler Üzerinde Yapılan Değişimler İçin Öğrenci Görüşme Formu* ile bu işlemlere ait öğrenci işaretlemelerine yönelik bulgular sunulmuştur.

Tablo 16.

Akşamla Gelen Metni İşlemleri İçin Öğrenci Cevapları

	Ekleme	Çıkarma	Değiştirme	Yer değiştirme	Bölme	Birleştirme
Özgün cümle	15,66	10,46	6,97	10,23	23,58	12,06
Değişen cümle	83,33	89,53	93,02	89,76	76,41	87,93

Tablo 17. *Tac Mahal Metni İşlemleri İçin Öğrenci Cevapları*

	Ekleme	Çıkarma	Değiştirme	Yer değiştirme	Bölme	Birleştirme
Özgün cümle	8,92	10,46	11,24	-	11,70	35,55
Değişen cümle	91,07	89,53	88,75	-	88,29	64,44

Tablo 16 ve 17 incelendiğinde Akşamla Gelen ve Tac Mahal metni ekleme, çıkarma, değitirme, yer değiştirme, bölme, birleştirme işlemleri için öğrencilerin çoğunluğunun özgün cümlelere oranla değişen cümleleri tercih etmek için işaretledikleri görülmektedir.

Görüşme Formuyla Elde Edilen Öğrenci Cevaplarıyla İlgili Bulgular

Öğrencilerin yüzeY yapı değişiklikleri ile ilgili görüşleri önce tercih ettikleri cümleler düzeyinde, sonra tercih ettikleri cümlelerin nedenini ifade ettikleri açıklamalar düzeyinde incelenmiştir. Öğrencilerin yüzeY yapı değişiklikleri ile ilgili görüşler kodlanıp kategoriler altında toplanmıştır. Öğrenci görüşleri aktarılırken birbirinin aynısı olan ifadelere yer verilmemiştir.

Öğrencilerin değişen cümleler için görüşleri aşağıdaki ifadelerle dile getirilmiştir:

1. Öğrencilerin yüzeY yapı değiştirme işlemlerinden **ekleme** işlemine yönelik görüşleri şöyledir:

(Ö1): “Birleşik olduğu için daha kısa anlaşılır.”

(Ö2): “Türkçe kelimeler kullanılmış.”

(Ö3): “Cümlelerin nasıl bittiği belli olduğu için daha anlamlı.”

(Ö4): “Üç nokta kullanılması anlam bozukluğu yapıyor.”

(Ö5): “Yüklem olduğu için cümle tamamlanmış ve bu nedenle daha anlaşılır.”

(Ö6): “Diğer cümlede (özgün cümle) anlam bozukluğu var.”

Öğrencilerin bu cümlelere ilişkin görüşlerinde “daha anlaşılır olma, daha kolay okunma, anlatım bozukluğunun anlam üzerindeki olumsuz etkisini ortadan kaldırma, akıcılık” kodlarına ulaşılmıştır.

2. Öğrencilerin yüzeY yapı değiştirme işlemlerinden **çıkarma** işlemine yönelik görüşleri şöyledir:

(Ö1): “Beyiti[†] anlamadığım için bu cümle (değişen cümle) daha uygun.”

(Ö2): “Daha sadeleştirilmiş olduğu için bu cümle daha anlaşılır.”

(Ö3): “Bu beyit bize göre fazla olduğu için bu cümleyi (değişen cümle) seçiyorum.”

(Ö4): “Diğer cümlede (özgün cümle) anlaşılmayan eski kelimeler var.”

Öğrencilerin bu cümlelere ilişkin görüşlerinde “yabancı sözcüklerin anlam üzerindeki olumsuz etkisini ortadan kaldırma, Türkçe sözcüklerle anlama olumlu katkı sağlama, günlük hayatta kullanılan ifadelerle anlama katkı sağlama” kodlarına ulaşılmıştır.

3. Öğrencilerin yüzeY yapı değiştirme işlemlerinden **değiştirme** işlemine yönelik görüşleri şöyledir:

(Ö1): “Diğer cümlede yabancı kelime kullanıldığı için bu cümle (değişen cümle) daha anlaşılır.”

(Ö2): “Kelimeler bu cümlede daha anlaşılır kullanılmıştır.”

(Ö3): “Türkçe kelimeler daha anlaşılır.”

(Ö4): “Lady yerine hanımefendi kullanılması daha anlamlı.”

Öğrencilerin bu cümlelere ilişkin görüşlerinde “Bilinmeyen sözcüklerin anlam üzerindeki olumsuz etkisini ortadan kaldırma, daha anlaşılır olmayı sağlama” kodlarına ulaşılmıştır.

4. Öğrencilerin yüzeY yapı değiştirme işlemlerinden **yer değiştirme** işlemine yönelik görüşleri şöyledir:

(Ö1): “Kelimeler daha doğru kullanılmıştır.”

(Ö2): “Kurabiye soyup soyup yenecek bir yiyecek olmadığı için birinci cümle (özgün cümle) hatalıdır.[‡]”

(Ö3): “Şehrin nerede olduğunu da açıklamış daha anlaşılır.”

(Ö4): “Bilmediğimiz kelimeler anlamamızı zorlaştırıyor.”

[†] Öğrencilerin bahsettiği beyit Tac Mahal metninde geçen şu beyittir:

“Merkad-i münevver-i Ercümenâ Bânû

Bîgüm Muhatab be-mümtez-ı Mahal”

[‡] Öğrencinin bahsettiği cümle Akşamla Gelen metninde geçen şu cümledir: “Malları ya baklavadır ya kadayıftır ya soyup soyup yenecek muzdur, kurabiyedir.”

Öğrencilerin bu maddeye ilişkin görüşlerinde “daha kolay okunma, anlatım bozukluğunun anlam üzerindeki olumsuz etkisini ortadan kaldırma, değişen cümlelerin okuma tutumuna olumlu etkisini sağlama” kodlarına ulaşılmıştır.

5. Öğrencilerin yüzey yapı değiştirme işlemlerinden **bölme** işlemine yönelik görüşleri şöyledir:

(Ö1): “Bu cümle (değişen cümle) 2’ye bölünmüş daha anlamlı bu yüzden diğerine (özgün cümle) göre daha anlamlı.”

(Ö2): “Uzun cümleler yorucu olduğu için bu cümle (değişen cümle) daha iyi.”

(Ö3): “Noktalama işareti olduğu için bu cümle (değişen cümle) daha kolay.”

(Ö4): “Daha çok cümleden oluştuğu için bu cümleler daha anlaşılır.”

Öğrencilerin bu cümlelere ilişkin görüşlerinde “noktalama işaretlerinin anlam üzerindeki etkisini arttırma, uzun cümlelerin okuma tutumu üzerindeki olumsuz etkisini ortadan kaldırma” kodlarına ulaşılmıştır.

6. Öğrencilerin yüzey yapı değiştirme işlemlerinden **birleştirme** işlemine yönelik görüşleri şöyledir:

(Ö1): “Bir cümle virgül kullanarak tek cümle yapılmış bu yüzden daha anlaşılır.”

(Ö2): “Yüklem olduğu için daha anlamlı geliyor.”

(Ö3): “Üç nokta yerine virgül kullanılması daha iyi.”

(Ö4): “Diğer (özgün cümle) cümle farklı anlama yol açabilir.”

(Ö5): “Diğer cümle (özgün cümle) bitmediği için anlaşılmıyor.”

(Ö6): “Diğer cümle (özgün cümle) farklı anlama yol açabilir”

Öğrencilerin bu maddeye ilişkin görüşlerinde “eksilteli yapıların anlam üzerine olumsuz etkisini ortadan kaldırma, tamamlanmış/bitmiş/sonlanmış cümleler ile anlama olumlu katkı sağlama” kodlarına ulaşılmıştır.

Öğrencilerin özgün cümleler için görüşleri aşağıdaki ifadelerle dile getirilmiştir:

(Ö1): “Bu cümle daha uzun ve açıklayıcı.”

(Ö2): “Böylesi daha çok hoşuma gittiği için daha güzel.”

(Ö3): “Bilmediğimiz şeyleri araştırırsak daha iyi olur.”

(Ö4): “Lady kelimesi daha havalı.”

Öğrencilerin bu maddeye ilişkin görüşlerinde “bilinmeyen sözcükleri araştırmaya teşvik etmesi, hoş gitmesi” kodlarına ulaşılmıştır.

Öğrencilerin *Metinler Üzerinde Yapılan Değişimler İçin Öğrenci Görüşme Formu*’na verdikleri cevaplarda 16 ayrı kod tespit edilmiştir. Elde edilen kodların genellenmesiyle ulaşılan kategoriler aşağıdaki tabloda sunulmuştur:

Tablo 18.

Yüzey Yapısı Değiştirilmiş Cümleler İçin Öğrenci Görüşlerinden Elde Edilen Kategoriler ve Kodlar

Kategoriler	Kodlar
Okumaya karşı olumlu tutum	Uzun cümlelerin okuma tutumu üzerindeki olumsuz etkisini ortadan kaldırabilme Değişen cümlelerin okuma tutumuna olumlu etkisini sağlayabilme
Cümlenin anlamına katkısı	Daha anlaşılır olma Daha kolay okunma Anlatım bozukluğunun anlam üzerindeki olumsuz etkisini ortadan kaldırabilme Akıcılık
Sözcük seçimine etkisi	Yabancı sözcüklerin anlam üzerindeki olumsuz etkisini ortadan kaldırabilme Türkçe sözcüklerle anlama olumlu katkı sağlayabilme Günlük hayatta kullanılan ifadelerle anlama katkı sağlayabilme

Yüzey Yapı Değişiklikleri ile Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Becerileri Arasındaki İlişki Üzerine Bir İnceleme

Noktalama işaretleri ve cümle yapılarının anlama katkısı	Noktalama işaretlerinin anlam üzerindeki etkisini arttırabilme Eksiltili yapıların anlam üzerine olumsuz etkisini ortadan kaldıracabilme Tamamlanmış/bitmiş/sonlanmış cümleler ile anlama olumlu katkı sağlayabilme
Bilinmeyen sözcüklerin anlam üzerindeki etkisi	Bilinmeyen sözcüklerin anlam üzerindeki olumsuz etkisini ortadan kaldıracabilme Daha anlaşılır olmayı sağlayabilme
Özgün cümleleri tercih etme nedenleri	Bilinmeyen sözcüklerin araştırmaya teşvik etmesi Hoşa gitmesi

Kelime Değiştirme İşleminde Elde Edilen Bulgular

Araştırmada öğrenciler, Akşamla Gelen ve Tac Mahal metinlerinde anlamını bilmedikleri kelimeleri tespit etmişlerdir. Öğrencilerin tespit ettikleri bu kelimeler araştırmacı tarafından değiştirilmiştir. Kelime düzeyinde yapılan bu değişimlerin yer aldığı metinler toplam 42 7. sınıf öğrencisine tekrar okutularak metinlerde anlamını bilmedikleri kelimeleri işaretlemeleri istenmiştir. Bu uygulama sonucunda öğrencilerin anlamını bilmedikleri kelimeler yerine kullanılan kelimeleri tercih etme yüzdeleri hesaplanmıştır. Bu uygulamadan elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Akşamla Gelen metni *kelime değiştirme* işlemi için öğrenci cevapları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 19.

Akşamla Gelen Metni Kelime Değiştirme İşlemi İçin Öğrenci Cevapları

Özgün kelime	Değişen kelime	Değişen kelime için işaretleme
Yahut	Ya da	0
Pikap	Müzikçalar	0
Sükûnet	Huzur	0
Cemiyet	Birlikte	0
Tecessüm	Belirip	0
Haz	Sevinç	0
Hazmetmek	Sindirmek	0
Hüviyet	Kimlik	0
Teyp	Radyo	0
Ziyadeleşmek	Çoğalmak	0

Tablo 19 incelendiğinde Akşamla Gelen metninde kullanılan özgün kelimeler yerine değiştirilen kelimelerin 42 öğrenci tarafından hiç işaretlenmediği görülmektedir. Bu sonuca göre, değiştirilen kelimelerin anlamlarını öğrencilerin tamamının bildiği görülmektedir.

Tablo 20.

Tac Mahal Metni Kelime Değiştirme İşlemi İçin Öğrenci Cevapları

Özgün kelime	Değişen kelime	Değişen kelime için işaretleme
Müşahede	Gözlem	0
Latif	Hoş	0
Muntazam	Kusursuz	0
Nefaset	Değer	0
Misyoner	Din görevlisi	0

Aksettirmek	Yansıtmak	0
Sanduka	Mezar sandığı	0
Ketum	Gizleyen	0
Sülüs	Özel süslemeli	0
Yekpare	Tek parça	0
Tezyinat	Süsleme	0

Tablo 20 incelendiğinde Tac Mahal metninde kullanılan özgün kelimeler yerine değiştirilen kelimelerin 42 öğrenci tarafından hiç işaretlenmediği görülmektedir. Bu sonuç, değiştirilen kelimelerin anlamlarını öğrencilerin tamamının bildiğini göstermektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Ateşman Okunabilirlik Formülü'nden elde edilen hesaplamalara göre metinlerin özgün hâllerinin “zor” okunabilirlik düzeyine, yüzey yapısı değiştirilen metinlerin “orta” okunabilirlik düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Araştırmadan elde edilen bulgular neticesinde, yüzey yapısı değiştirilmiş metinlerin daha kolay okunabilirlik seviyelerine getirilmeleri ile öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri arasında olumlu yönde bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Hikâye edici türde olan Akşamla Gelen metninin “Düşük 1-2-3 ve Orta 1-2-3” grubu analiz sonuçlarına göre okuduğunu anlama puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre, düşük ve orta okuma başarısına sahip öğrenciler için yüzey yapısı değiştirilen kolay ve orta düzeyde olan metinlerin, metnin özgün hâli olan zor metne göre daha anlaşılır olduğu tespit edilmiştir. Akşamla Gelen metninin “Yüksek 1-2-3” grubu analiz sonuçlarına göre okuduğunu anlama puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Bu sonuca göre, yüksek okuma başarısına sahip öğrenciler için kolay, orta ve zor düzeyde olan metinlerin anlaşılma düzeyinin değişmediği tespit edilmiştir.

Bilgilendirici türde olan Tac Mahal metninin “Düşük 1-2-3, Orta 1-2-3 ve Yüksek 1-2-3” grubu analiz sonuçlarına göre okuduğunu anlama puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre, düşük, orta ve yüksek okuma başarısına sahip öğrenciler için yüzey yapısı değiştirilen kolay ve orta düzeyde olan metinlerin, metnin özgün hâli olan zor metne göre daha anlaşılır olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmadan elde edilen bu sonuçlara göre düşük ve orta okuma başarısına sahip öğrencilerin hikâye edici metin türünde okuma başarı puanlarında anlamlı bir fark görülürken; yüksek okuma başarısına sahip öğrencilerin okuma başarı puanlarında anlamlı bir fark görülmemiştir. Bilgilendirici metin türünde ise öğrenci seviyelerinin tamamının okuma başarı puanlarında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç, yüzey yapı değişikliklerinin bilgilendirici metin türünde daha işlevsel olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin *Metinler Üzerinde Yapılan Değişimler İçin Öğrenci Görüşme Formu*'na verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde, öğrencilerin çoğunluğunun metinler üzerinde yapılan değişimler için olumlu yönde görüş belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler yüzey yapısı değiştirilmiş metinlerde geçen kelimelerin ve cümlelerin daha iyi anlaşıldığını; yüzey yapısı değiştirilmemiş özgün metinlerde geçen kelimelerin ve cümlelerin daha zor anlaşıldığını ifade etmişlerdir.

Araştırmanın nicel ve nitel verilerinden elde edilen sonuçlara göre, metinlerde anlamı bilinmeyen sözcüklerin sıklığı, yabancı sözcükler, anlatım bozuklukları, uzun cümle yapıları, eksiltili ifadeler gibi yapılar anlam kurmayı zorlaştırmaktadır. Araştırmaya göre, bu yapılar dikkate alınarak yapılan değişimlerin öğrencilerin daha kolay anlam kurmalarına yardımcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın bulgularından elde edilen bu sonuçlara göre, bilgilendirici ve hikâye edici türden metinlerin zorluk dereceleri ile öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar, öğrencilerin anlamakta zorluk çektikleri metinler üzerinde yapılan yüzey yapı değişikliklerinin anlamın daha kolay kurulmasına katkı sağladığını göstermiştir.

Bu araştırmada, yüzey yapı değişiklikleri ile öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmanın bu amacına ilişkin sonuçları, ilgili literatürde, Kökçü'nün (2018) deneysel desende metnin küçük yapı düzeyinde yapılan değişikliklerin öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerine olan etkisini belirlemek amacıyla yaptığı çalışma sonucuyla benzerlik göstermektedir. Bu araştırmanın sonuçları ile olan benzerlik, metnin yüzey yapı değişikliklerinin öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerine olumlu yönde katkısı olduğunu göstermektedir.

Metinler Üzerinde Yapılan Değişimler İçin Öğrenci Görüşme Formu'yla elde edilen bulgular incelendiğinde ekleme, çıkarma, bölme, birleştirme, değiştirme ve yer değiştirme işlemleri için öğrencilerin özgün cümleye oranla daha çok değişen cümleyi tercih ettikleri görülmektedir. Bu sonuç öğrencilerin yüzey yapı değişikliklerine karşı olumlu yönde görüş bildirdiklerini göstermektedir. Araştırmanın öğrenci görüşleri ile ilgili bu sonucu konuyla ilgili İskender ve Yiğit (2015) tarafından yapılan küçük yapı düzeyindeki değişimlerin öğrencilerin metni anlamalarına ilişkin görüşleri üzerine etkisini tespit ettikleri araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Bu araştırma ve İskender ve Yiğit (2015) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre, öğrenciler metinler üzerinde yapılan yüzey yapı değişikliklerine karşı olumlu yönde görüş bildirmişlerdir.

Öğrencilerin yüzey yapı değişikliklerine ilişkin bu olumlu görüşleri, araştırmanın nicel verileri ile elde edilen bulgularıyla da örtüşmektedir. Aynı zamanda, farklı veri toplama araçlarından elde edilen bu bulgular, yüzey yapı değişiklikleri ile öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucunun güvenilir olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak literatürde yüzey yapı değişiklikleri ile öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri arasındaki ilişkiyi tespit eden hem nitel hem de nicel verilerin birlikte kullanıldığı bir araştırmaya rastlanmamıştır.

İlgili literatür incelendiğinde metinlerin okunabilirlik düzeylerini ölçen araştırmaların yapıldığı görülmektedir (Zorbaz, 2007; Çiftçi, Çeçen ve Melanlıoğlu, 2007; Okur ve Arı, 2013; Baş ve Yıldız, 2015). Bu araştırmalardan elde edilen sonuçlara göre ders kitaplarına seçilen metinlerin okunabilirlik düzeyleri açısından dengeli bir dağılım göstermediği, sınıf düzeyleri arasında metinlerin zorluk derecelerinde önemli farklar olduğu dikkati çekmektedir. Bu çalışmada veri toplama aracı olarak Türkçe ders kitaplarından seçilen hikâye edici ve bilgilendirici türde olan metinlerin özgün hâllerinin okunabilirlik seviyeleri "zor" olarak ölçülmüştür. Bu durum, metinlerin okunabilirlik seviyeleri ile öğrencilerin okuduğunu anlamaları arasında nasıl bir ilişki olduğunu ortaya koyan çalışmaların ihtiyacını ortaya koymaktadır.

Durukan'ın (2014) yaptığı araştırmaya göre, Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik düzeyleri ile öğrencilerin bu metinleri okuma hızı ve anlama oranları arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Metinlerin okunabilirlikleri kolaydan zora doğru değiştikçe öğrencilerin okuduğunu anlama düzeyinde azalış görülmektedir. Bu azalış istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmaktadır. Buna göre, metinlerin kelime ve cümle uzunluklarının öğrencilerin okuma hızlarını ve okuduğunu anlama düzeylerini olumsuz etkilediğini göstermektedir.

Durukan'ın (2014) araştırma sonuçlarına benzer bir şekilde bu çalışmada da okunabilirlik seviyesi daha kolay olan metinler ile öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla okunabilirlik ile ilgili araştırmalar, metinlerin zorluk derecelerinin öğrencilerin anlam kurmaları üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Bu araştırmalardan elde edilen sonuçlar, öğrencilerin okuma ve anlama becerilerini geliştirebilmek için onların okuma seviyelerine uygun kitapların ya da metinlerin seçilmesine ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

Geçmiş yıllarda hazırlanan Türkçe ders kitaplarına seçilen metinlerin düzenlenmesinde sadeleştirme çalışmalarının yapıldığı görülmektedir. Bayraktar ve Durukan'ın (2016) yaptıkları araştırmada Türkçe ders kitabında yer alan ve Ahmet Haşim tarafından yazılan Caddeler metninin özgün ve ders kitabında bulunan sadeleştirilmiş hâlini karşılaştırmışlardır. Bu araştırmanın sonuçlarına göre özgün metin ve sadeleştirilmiş metin arasında okunabilirlik düzeyleri, cümle yapıları ile kelime ve cümle sayıları arasında önemli farklar görülmezken; kelime ve kelime grubu üzerinde yapılan sadeleştirme çalışmalarında ise anlam farklılaşmasına neden olan değişimler olduğu saptanmıştır. Ancak metin düzenleme çalışmalarında metinlerin anlamında değişiklik olması istenen bir durum değildir. Türkçenin tarihî dönemlerinde yazılmış metinlerin çağdaş okurlar tarafından anlaşılması için

anlamı değiştirmeden yüzey yapıda değişimlerin yapılması beklenir. Bu nedenle, eski dönemlerde yazılmış tarihi metinleri düzenleme çalışmalarında uzmanların araştırmaları ve görüşleri dikkate alınmalıdır.

İlgili literatür incelendiğinde ana dili derslerinde kullanılan metinler üzerinde yapılan değiştirme işlemleri ile okuduğunu anlama becerileri arasındaki ilişkiyi ölçen çalışmaların kısıtlı bir düzeyde olduğu görülmektedir. Literatürde yapılan araştırmaların daha çok yabancı dil öğrencilerine yönelik olduğu görülmektedir. Yabancı dil öğrencileri için yapılan betimsel çalışmalarda, metinler üzerinde yapılacak değişimlerin yabancı dil öğrencilerinin okuduğunu anlama becerilerini geliştireceği öngörülmektedir (Bakan, 2012; Durmuş, 2013a; 2013b).

Yabancı dil öğrencilerinin okuduğunu anlama becerilerinin geliştirilmesinde metinler üzerinde yapılan değişimleri ele alan ve betimsel çalışmaların sonuçlarını destekleyen deneysel araştırmalar da yapılmıştır. Yabancı dil öğrencileri için yapılan deneysel çalışmalarda, bu araştırma sonuçlarına benzer şekilde, metin üzerinde yapılan değişimlerin yabancı dil öğrencilerinin okuduğunu anlama becerilerini geliştirdiği sonuçlarına ulaşılmıştır (Maxvell, 2011; Li, Xu S. ve Wang, 2005; Oh, 2001; Yano, Long ve Ross, 1994; Long ve Ross, 1993; Mason ve Kendall, 1978).

Betimsel ve deneysel araştırmaların bu sonuçları, aynı zamanda metinlerin zorluk derecelerinin öğrencilerin okudukları metinlerde anlam oluşturmada etkili olduğunu ve metinler üzerinde yapılan değişimlerin ana dili ve yabancı dil öğrencilerinin okuduğunu anlamaları üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir.

İlgili literatür incelendiğinde metinler üzerinde yapılan değişimler için sadeleştirme, düzenleme, kısaltma, revizyon gibi farklı kavramların kullanıldığı görülmektedir. Bu kavramların birinin tanımlanması ve açıklanması için gerekli çalışmalar yapılarak bu konuda kavram birliğine varılması sağlanmalıdır.

Bu araştırma sonuçlarına göre metinlerin öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri ile olan ilişkisi göz önünde bulundurulduğunda cümle uzunluğu, bilinmeyen sözcüklerin varlığı, eksiltili ifadeler, mantıksal sıralamanın önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Bu nedenle ders kitaplarında yer alacak metinlerin seçilmesinde bu ölçütler ele alınarak değerlendirmeler yapılmalıdır.

Yapılan araştırmalara benzer şekilde bu çalışmada da metinlerin okunabilirlik düzeylerinin öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle, ders kitaplarına seçilecek metinlerin okunabilirlik düzeylerinin hesaplanmasıyla öğrencilerin sınıf seviyelerine göre belirlenerek bu konuda belli birtakım ölçütlerin geçerli olması sağlanmalıdır.

Ders kitaplarına seçilecek metinler üzerinde yapılan değişimlerin, metin dil biliminin sunduğu bilgiler doğrultusunda, alanında uzman kişiler tarafından yapılmasına özen gösterilmelidir.

Türk ve dünya edebiyatının klasikleşmiş tarihî metinlerinin küçük yaşta olan okurlar tarafından anlaşılması için metinlerde birtakım düzenlemeler yapıldığı görülmektedir. Ancak bu düzenlemelerin belli ölçütler doğrultusunda yapılmadığı görülmektedir. Bu araştırma sonuçlarından hareketle bu metinlerin anlamını koruyan yüzey yapı değişiklikleri yapılarak anlaşılabilirlikleri tespit edilebilir.

Türkiye’de seviyelendirilmiş okuma listelerinin bulunmaması nedeniyle, öğrencilerin seviyelerine uygun olan okuma kitaplarını tespit etmek zorlaşmaktadır. Bu nedenle, metinler üzerinde yapılacak değişimlerin okuma kitaplarına da uygulanarak öğrencilerin okuma düzeylerine uygun olarak seviye kitaplarının oluşturulması sağlanabilir.

Anlamı değiştirmeden yüzey yapıda yapılan değişimlerin öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerine etkisi nicel ve nitel desende daha çok araştırmayla tespit edilmelidir. Bu şekilde, yapılacak araştırmaların sonuçları doğrultusunda metinler üzerinde yapılan değişimler için belirlenecek ölçütlerin daha güvenilir bir şekilde tespit edilmesi sağlanabilir.

Seviyelendirilmiş metinlerin öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri üzerine olan etkisini ölçen deneysel araştırmalar yapılarak metinlerin öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini geliştirmede ihtiyaç duyulan düzenlemelerin tespit edilmesi sağlanabilir.

Kaynaklar

- Alyılmaz, C. (2010). Türkçe öğretiminin sorunları. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 5(3), 728-749.
- Ateşman, E. (1997). Türkçede okunabilirliğin ölçülmesi. *A.Ü. Tömer Dil Dergisi*, 58, 71-74.
- Aydın, İ. ve Torusdağ, G. (2014). Türkçe öğretimi çerçevesinde yazınsal bir çözümleme. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 3 (4), 109-134.
- Bakan, H. (2012). *Yabancılar Türkçe öğretiminde metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde bir sadeleştirme denemesi: Sait Faik Abasıyanık, "Meserret Oteli"*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Baş, B. ve Yıldız, F. (2015). 2. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerin okunabilirlik açısından incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (1), 52-61.
- Bayraktar, İ. ve Durukan, E. (2016). Türkçe ders kitaplarında metin sadeleştirme üzerine bir değerlendirme. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5 (3), 1356-1369.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. (2013). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Creswell, J. W. (2016). *Araştırma deseni nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* (Çev. Ed. S. B. Demir). Ankara: Eğiten Kitap.
- Çiftçi, Ö., Çeçen, M. ve Melanlıoğlu, D. (2007). Altıncı sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik açısından değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (22), 206-219.
- Demirel, M. (1996). Bilgilendirici metin türünün ve okuduğunu kavrama becerisinin altıncı sınıf öğrencilerinin öğrenme düzeyine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 245-254.
- Durmuş, M. (2013a). İkinci/Yabancı dil öğretiminde özgün ve değiştirilmiş dilsel girdi üzerine. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8 (1), 1291-1306.
- Durmuş, M. (2013b). İkinci/Yabancı dil öğretiminde sadeleştirilmiş metin sorunları üzerine. *Bilig*, 65, 135-150.
- Durukan, E. (2014). Metinlerin okunabilirlik düzeyleri ile öğrencilerin okuma becerileri arasındaki ilişki. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2 (3), 68-76.
- Faigley, L. ve Witte, S. (1981). Analyzing revision. *College Composition and Communication*, 400-414.
- İskender, H. ve Yiğit, F. (2015). Küçük yapı düzeyindeki değişimlerin öğrencilerin metni anlamalarına ilişkin görüşleri üzerine etkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (32), 450-476.
- Johnson, A. P. (2017). *Okuma ve yazma öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Karpuz, Ö. ve Akçataş, A. (2001). Metinde anlam bağları üzerine. *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 18, 37-47.
- Kavcar, C. (1996). *Anadili eğitimi*. Ana Dili Dergisi, 1, 15-19.
- Kökçü, Y. (2018). Metnin küçük yapı düzeyinde meydana gelen değişikliklerin öğrencilerin okuduğunu anlama becerisine etkisi. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12 (18), 421-436.
- Li, Y., Xu S. ve Wang, Q. (2005). The effects of simplified and elaborated texts on second language reading comprehension: An exploratory study. *Vigo International Journal of Applied Linguistics*, 2, 45-74.
- Long, M. H. ve Ross, S. (1993). Modifications that preserve language and content. In: Tickoo, M. L., Ed. *Simplification: Theory and Application. Anthology Series*, 31, 2952.
- Mason, J. M. ve Kendall, J. (1978). Facilitating reading comprehension through text structure manipulation. *Technical Report No. 92*, 1-38.
- Maxvell, S. (2011). The effects of two types of text modification on english language learners reading comprehension: simplification versus elaboration. Minnesota: Hamline University.
- Marshall, J. (1974). *Ana dili öğretimi*. İstanbul: Millî Eğitim Basımevi.

- Oh, S. (2001). Two types of input modification and EFL reading comprehension: Simplification versus elaboration. *TESOL Quarterly*, 35 (1), 69-96.
- Okur, A. ve Arı, G. (2013). 6., 7., 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirliği. *İlköğretim Online*, 12 (1), 202-226.
- Onan, B. (2015). Derin yapı yüzey yapı ilişkisi bağlamında temel dil becerileri üzerine bir analiz çalışması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(3), 91-110.
- Özdemir, E. (2018). Anadili öğretimi. *Türk Dili Dil Öğretimi Özel Sayısı*, 18-30.
- Sallabaş, M. E. (2008). İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okumaya yönelik tutumları ve okuduğunu anlama becerileri arasındaki ilişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (16), 141-155.
- Tekin, H. (1984). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Has-Soy Matbaası.
- Yano, Y., Long, M. ve Ross, S. (1994). Effects of simplified and elaborated texts on foreign language reading comprehension. *Language Learning*, 44 (2), 189-219.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zorbaz, K. Z. (2007). Türkçe ders kitaplarındaki masalların kelime-cümle uzunlukları ve okunabilirlik düzeyleri üzerine bir değerlendirme. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 3 (1), 87-101.

Extended Abstract

Introduction

Texts that constitute the focal point of Turkish courses, forming meaning from texts, text types and quality of texts became more important with the use of textbooks as an important material. As a result of text-based teaching, teachers also had to evaluate their students' reading, understanding and interpretation skills. In this case, the ability to read, construct meaning, inferences and interpretations correctly and effectively has become the subject of today's language and mind studies (Bayraktar ve Durukan, 2016). For this reason, it is seen that the relationship between reading skills and the reception of texts has been examined in recent years.

It is seen that many studies have been done on the texts in the textbooks as they are the most commonly used course materials both in Turkish and other courses. However, the lack of an applied study on the relationship between the changes in the texts and the reading comprehension skills of the students is an important deficiency.

Therefore, the lack of studies that reveal the relationship between the changes in the texts in the relevant literature and the students' reading comprehension skills forms the reason of the research. Based on the idea that the texts selected in the textbooks should be arranged in a way that will help the students to construct meaning, it is thought that this study will contribute to the related literature.

Method

In the research, mixed method design was used. Mixed method design is a method that requires combining or integrating qualitative and quantitative researches and the data obtained from these studies. It is seen that convergent design, exploratory sequential design and exploratory sequential design models are used in social sciences in the field of mixed methods (Creswell, 2016).

In this research, data were collected by quantitative and qualitative data collection techniques. In the research, quantitative data were used to determine the general achievement levels of reading comprehension, readability levels of texts, achievement levels of reading comprehension of students and attitudes towards reading; qualitative data were used to determine the views of students for the changes made on the texts.

The reason for collecting quantitative and qualitative data together is to determine whether the findings obtained from both databases confirm each other and to ensure that the research problem is fully understood. Quantitative data of the research was collected through a reading comprehension achievement test, the Ateşman Readability Formula, Akşamlı Gelen Reading Comprehension Questions, Tac Mahal Reading Comprehension Questions and a Reading Attitude Scale; the qualitative data was collected through a Student Questionnaire Focusing on the Changes

Made on the Texts. The quantitative and qualitative data of the research were collected together during the research process.

Result and Discussion

According to the results of the research: there was a significant difference in the reading success scores of the students with low and medium reading success in the narrative text type; there was no significant difference in reading achievement scores of students with high reading success. As to the informative text type, It was found that there was a significant difference in reading achievement scores of all student levels. This result reveals that surface structure changes are more functional in the informative text type.

When the responses of the students participating in the research to the Student Questionnaire Focusing on the Changes Made on the Texts were evaluated, it was concluded that the majority of the students expressed positive opinions about the changes made on the texts. The students stated that the words and sentences in the texts whose surface structure was changed were better understood; the words and sentences in original texts whose surface structure was not changed were more difficult to understand.

According to the results of the research, it is seen that there is a meaningful relationship between the difficulty levels of informative and narrative texts and students' reading comprehension skills. These results show that surface structure changes made on the texts that students have difficulty in understanding contribute to the construction of meaning more easily.